

Økonomiplan og handlingsprogram 2020-23

Rådmannens forslag

Til formannskapetets behandling 21.11.2019

Innhold

Rådmannens innledning	5
Økonomiske rammebetingelser	7
1. Økonomiplan 2020-23 for Råde kommune. Først gangs behandling.....	7
2. Rammebetingelser for økonomiplan 2020-23	7
3. Råde 2023.....	12
4. Vi i Råde	14
5. Bærekraftvurdering	14
6. Årsbudsjett 2020. Talldelen	16
Handlingsprogrammet 2020-23	18
Tjenesteområde Oppvekst og levekår.....	19
Tjenesteområde helse, omsorg og rehabilitering	21
Tjenesteområde Miljø, plan og teknikk	23
Rådmann m/staber	25
Investeringer 2020-23	27
Betalingssatser	30
Økonomiske oversikter	31

Rådmannens innledning

Råde kommune er stolt av å kunne levere gode tjenester til kommunens innbyggerne hver dag. Kommunes verdigrunnlag, med verdiene raushet, glede og respekt skal ligge til grunn for alt vi gjør. Dette bygger på en grunnleggende tro om at samarbeid, likeverd og eierskap skal være førende for hvordan vi løser og utvikler våre oppgaver i felleskap med kommunes innbyggere. For å kunne opprettholde det gode tjenestenivået også i årene som kommer, må tjenesteomfang, kapasitet og kvalitet vurderes kontinuerlig, og krever omfattende omstilling av tjenesteproduksjonen. Vi må tørre å utfordre det kjente og utforske det ukjente

For å lykkes i dette arbeidet har vi etablert «**Vi i Råde**»; som er et holdnings- og verdiskapende arbeid for å fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Arbeidet skal legge grunnen for nye måter å tenke kommunale tjenester på - sammen med innbyggerne. Dette er et strategisk valg for å sikre at Råde er i stand til å møte fremtidens utfordringer. Et av tiltakene er å øke kompetanse til alle ledere og ressurspersoner i å identifisere, forstå og håndtere prosesser som skjer i endringsarbeid. Dette vil medføre endringer i alle kommunens tjenester, og særlig innen omsorgssektoren hvor vi i mye større grad enn før må sette innbyggere i stand til å klare seg selv, også når helsen svekkes. Velferdsteknologi kan hjelpe oss med dette, men er bare en del av løsningen. Vi må jobbe sammen med innbyggerne om å finne fram til gode måter å ivareta deres behov, uten at omfanget av tjenester blir større enn kommunen kan bære.

Råde kommune vil også i fremtiden være avhengig av å samarbeide med omkringliggende kommuner. SmartKom Østfold, som er et samarbeid mellom Aremark, Hvaler, Marker, Skiptvet, Våler og Råde kommuner, er et slikt eksempel. Målet er at vårt samarbeid om tjenesteutvikling og innovasjon, gir økt verdiskapning for innbyggere og næringsliv i deltakernes kommuner.

Det har vært en omfattende vekst av kommunes utgifter de senere årene, blant annet til pleie og omsorgstjenester og barnevern. Det er flere og sammensatte grunner til at behovene øker på disse områdene. Grunnene kartlegges og analyseres slik at vi evner å iverksette tiltak som imøtegår utviklingen i størst mulig grad. I dette arbeidet gjøres det også vurderinger mot andre sammenlignbare kommuner, for å kunne synliggjøre hvor vi har våre effektiviseringsmuligheter.

Arbeidet med budsjett 2020 har krevd effektivisering av kommunens drift for å komme i balanse. Selv med trang økonomi og krevende effektiviseringer, inneholder handlingsplanen viktige satsinger og styrkinger.

Vi øker satsingen på innovasjon, som handler om å ta i bruk nye løsninger for å forbedre og effektivisere våre tjenester. Dette er viktig innenfor alle fagområder for å utvikle tjenestene i tråd med behov. Digitalisering åpner for nye innovative løsninger, f.eks. innenfor innbyggerdialog.

Et annet viktig tema er å gjøre «Bygda mellom byene» enda mere attraktiv, slik at enda flere ønsker å flytte til Råde. Økte skatteinntekter, flere arbeidsplasser og gode oppvekstmuligheter er med på å trygge kommunens økonomi i fremtiden. Ikke minst er det viktig for å utvikle Rådesamfunnet og innbyggernes livskvalitet. Kommunens satsning på forebyggende arbeid bidrar til gode oppvekstvilkår og gjør Rådesamfunnet til et godt sted å bosette seg.

Andre prioriterte områder er blant annet klimasatsinger og vei, vann og avløp. I tillegg vil det bli arbeidet videre med barnehageplan, omsorgsbygg og omsorgsboliger.

Det skal vi sammen klare. Vi må tørre å utfordre det kjente og utforske det ukjente.

Rådmannen har tatt flere grep for å øke kommunens inntekter og redusere utgiftene, dette for å øke kommunens handlingsrom, og håndtere kommunens fremtidige utfordringsbilde. Dette er omtalt i saken nedenfor.

Rådmannens forslag bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020. En betydelig investeringstakt, økt behov for kommunale tjenester og stramme økonomiske rammer er hensyntatt i rådmannens forslag til økonomiplan 2020-2023.

Økonomiske rammebetingelser

1. Økonomiplan 2020-23 for Råde kommune. Først gangs behandling

Kommunestyret gjennomførte første gangs behandling av økonomiplan i juni, ksak 028/19.

Til endelig behandling i desember legger rådmannen fram et forslag til økonomiplan med endringer i

- Planlagt netto driftsresultat
- Planlagt utvikling av disposisjonsfondet.

2. Rammebetingelser for økonomiplan 2020-23

Rådmannen legger følgende rammebetingelser til grunn:

Stabile rammebetingelser

Rådmannen legger til grunn at staten ikke vil foreta vesentlige endringer i kommunenes økonomiske rammebetingelser i perioden frem til 31.12.2023.

Inntektssystemet

Regjeringen legger opp til følgende vekst i frie inntekter for 2020:

Vekst i frie inntekter	1 300 mill.
Demografi	-900 mill.
Reduserte pensjonskostnader	450 mill.
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter*	-550 mill.
Handlingsrom uten effektivisering	300 mill.
Effektivisering 0,5%	1 300 mill.
Handlingsrom med effektivisering	1 600 mill.

Regjeringen viser til i sitt budsjettforslag at kommunenes handlingsrom kan økes ved effektiv ressursbruk i kommunesektoren. Dersom kommunesektoren setter et effektiviseringskrav til egen virksomhet på 0,5%, tilsvarer det 1,3 mrd. i 2020. Dette utgjør ca. 1,8 mill. for Råde kommune.

* Satsinger innenfor veksten i frie inntekter:

Regjeringen har lagt føringer på 550 mill. av økningen i frie inntekter. Dette betyr følgende for Råde kommune:

- Opptrappingsplan rusfeltet Kr 222 000,-
- Tidlig innsats skole. Kr 563 000,-

Innslagspunktet for beregning av refusjoner for ressurskrevende tjenester prisjusteres og økes i tillegg med 50 000,- og innslagspunktet er nå kr 1 361 000,-. Dette utgjør en mindreinntekt for Råde kommune på kr 350 000,- for 2020.

Disse satsingene/tilpasningene er lagt inn i rådmannens forslag til budsjett.

Innenfor den samlede veksten i frie inntekter gis det ikke noe handlingsrom til å utvide tjenestenivå uten å gjøre nødvendige omprioriteringer for kommunen som helhet.

Rådmannen legger til grunn at inntektssystemet vil være stabilt i kommende fireårsperiode.

Frie inntekter

Råde kommune får i 2020 kr 427 950 000 i form av skatt og rammetilskudd i budsjett for 2020. Dette er en vekst fra RNB 2019 på 2,7%, tilsvarende kr 12,8 mill.

Rådmannen har i økonomiplan 2020-23 videreført befolkningsvekstbasert anslag for frie inntekter. Dette betyr at rådmannen i sitt forslag har lagt inn en forventet befolkningsvekst og en forventet skattevekst i planperioden. Dette er omtalt nærmere under «Befolkningsvekst» nedenfor.

Lønns- og prisvekst er det tatt hensyn til i økonomiplan perioden. Rådmannen har lagt inn en lønns- og prisvekst på inntekter på 3,1% og på utgiftssiden har rådmannen lagt inn 2,6% vekst. Dette for å møte regjeringens krav om 0,5% effektivisering av ressursbruken.

Renter

Rådmannen la til grunn i 1. gangs behandling av økonomiplanen, at rentenivået på kommunens lånegjeld vil være stabil på dagens nivå i hele planperioden.

Norges bank satt opp styringsrenten med 0,25 % i septembermøtet og i pengepolitisk rapport nr 3/19 fra Norges Bank fra september skriver de at styringsrenten mest sannsynlig vil bli værende på dagens nivå den nærmeste tiden. Rådmann legger ut ifra pengepolitisk rapport og siste møte i Norges Banks hovedstyre i oktober til grunn at renten vil være stabil i hele planperioden.

Ved en eventuell renteøkning vil 1% renteøkning for Råde kommune vil utgjøre ca. kr 4 mill. pr. år.

Finansforvaltningen

Råde kommune har pr dato ingen plassering i finansielle aktiva (aksjefond m.v.). Kommunen har i alle år hatt en lav risiko knyttet til finansforvaltningen. Sårbarheten ved svingninger i finansmarkedene vil være lav i kommende fireårsperiode.

Pensjonskostnader

Svingninger i pensjonskostnadene har vært en betydelig utfordring ved et par anledninger de siste ti årene. Utsiktene i dag, slik pensjonsordningene nå forvaltes, tilsier lavere risiko for slike svingninger i årene som kommer. Rådmannen legger til grunn stabile pensjonskostnader i perioden 2020-23.

Lønns- og prisvekst

Lønns- og prisveksten er forventet å være 3,1% fra 2019 til 2020. Rådmannen legger til grunn at denne situasjonen vil vedvare i planperioden. Rådmannen benytter, som tidligere år, statsbudsjettets anslag i sitt forslag til økonomiplan.

Befolkningsvekst

I sine anslag for frie inntekter i planperioden legger rådmannen SSB sitt hovedalternativ for befolkningsprognoser til grunn. Denne sier en gjennomsnittlig befolkningsvekst for Råde kommune i perioden på 0,6%. Befolkningsveksten kan bli noe høyere mot slutten av planperioden med grunnlag i økt boligutvikling, rådmannen vil vurdere dette i forbindelse med 1. gangsbehandling av økonomiplan 2021-24. Kommunen har lagt godt til rette for dette gjennom regulering av bolig- og næringsområder.

Sysselsetting

Sysselsettingen er høy i Råde, ca. 97,2%. Selv om enkelte bransjer og regioner varsler om utfordringer, legger rådmannen til grunn at sysselsettingen i Råde vil være jevnt over høy i planperioden.

Tjenesteutvikling

Rådmannen har vurdert utviklingen av eksisterende og nye tjenester ved utarbeidelse av økonomiplanen og tatt hensyn til følgende:

- Kostnadsnivået holder seg stabilt
- IKT-plan 2019-22 er videreført i budsjettet
- Økt trykk helse og omsorg
- Nye boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Økt trykk innen rus og psykisk helse feltet
- Vedlikeholdsplan 2019-22 er videreført i budsjettet
- Eiendomsutvikling og boligforvaltning
- Planarbeid
- Miljøbudsjett
- Integrering og inkluderingsplan
- Gradvis innarbeiding av å holde barnetrygd utenfor inntekstberegning når barnefamilier søker sosialhjelp i perioden 2021-23. I henhold til ksak 028/19.

Rådmannen vil i planperioden vurdere ytterligere tjenesteutvikling, men disse er ikke innarbeidet i økonomiplanene. Rådmannen vil komme tilbake med eventuelle tiltakene nå de er utredet. Eksempel på slike tiltak er eventuelle økte strømutgifter og iverksettelse barnehageplanen.

Tiltaksplan 2020

Rådmannen har utarbeidet tiltaksplan 2020 for effektivisering og kostnadsreduksjon. Rådmannen har innarbeidet tiltak for kr 3,5 mill. som iverksettes fra 01.01.2020 og ytterligere 1,5 mill. fra 2021. Tiltaksplanen har vært jobbet ut i Rådmannens strategiske ledergruppe hvor alle virksomhetsledere og kommunalsjefer sammen har vurdert alle fremkomne tiltak og konsekvenser på tvers av virksomheter. Tiltakene dreier seg i hovedsak om gjennomgang og behovsvurderinger av stillinger i forhold til oppgaveløsning, endring av tjenestenivå, økte inntekter og kjøp av tjenester.

Råde kommune har hatt fokus på leselærere. Denne funksjonen har vært ett tillegg i bemanningen på barneskolene ut over lærernorm. Når vi ser på Råde kommunes målinger knyttet til barnas leseferdigheter over tid ser vi at denne måten å organisere leseopplæringen på ikke gir ønsket effekt. Vi vil derfor nå rette vårt fokus over til at vi har vedtatt å bli en «språkkommune». Vår strategiplan for språk, lesing og skriving tilsier at ansatte i skoler og barnehager fokuserer på språk og leseopplæring. På den måten sikrer vi at alle ansatte får leselærer-kompetanse. Planen fokuserer på hele utdanningsløpet fra 1-16 år og involverer barnehager (private og kommunale), barneskoler og ungdomskolen. Fra høsten 2020 omdisponeres derfor midlene over fra leselærerstruktur til språksatsning i henhold til planen. Dette sammen med bruk av lesebrett i undervisning hvor barn raskere tilegner seg leseferdigheter, gir oss nye muligheter.

Barnevern-reformen krever at det legges vekt på tidlig innsats og kommunene skal yte bedre hjelp der barna bor. Nasjonalt og regionalt signaliseres det at kommunen vil få mer ansvar for egne tiltak på institusjons og fosterhjemsområdet, høyere økonomisk ansvar og krav om at kommunene skal styrke det forebyggende arbeidet. Det er ikke vedtatt konkrete endringer, men i forberedelsene krever dette at kommunene stadig er i utvikling og at vi må effektiviserer vårt arbeide. Dette arbeidet vil rådmannen sette særlig fokus på i 2020 og det forventes at arbeidet vil kunne synliggjøre en mer effektiv drift fremover.

Råde kommunes evne til å nyttiggjøre seg digital samhandling og digitalisering av flest mulig arbeidsprosesser, vil være av stor betydning for kommunens evne til å løse sine oppgaver og imøtekomme innbyggernes forventninger innenfor gjeldende økonomiske rammer.

Kommunen etablerte i 2019 en egen stilling som tilskuddskonsulent. Denne stillingen har som oppgave å sikre at kommunen søker tilskudd og prosjektmidler på alle områder hvor dette kan være aktuelt. Allerede ved slutten av 2019 har denne stillingen bidratt til at kommunen har fått vesentlig mer i nye tilskudd enn kostnadene til stillingen. På sikt er det en målsetting av tilskuddskonsulenten også kan formidle tilskuddsmuligheter til innbyggere og organisasjoner i kommunen, og på denne måten bidra til økt mangfold og aktivitet blant kommunens innbyggere og organisasjoner.

Det er vurdert at terapibassenget ved Helsehuset avvikles. Bakgrunnen for vurderingen er at bassenget vil snarlig være i behov av oppgraderinger og vedlikehold for å nå en akseptabel standard. Bassenget blir i dag brukt av noen få barn som får tilrettelagt trening, disse vil kunne motta alternative treningsmuligheter. Det er også en liten gruppe som har trening i regi av Eldrebølgen, her vurderes det at andre tilbud i nærheten kan benyttes.

Planarbeid:

Kommunen jobber med mange viktige planer, noen av de mest sentrale det neste året vil være:

Kommunal planstrategi:

I løpet av 2020 skal den kommunale planstrategien være politisk behandlet. Her vil arbeidet gå ut på å skaffe en oversikt over kommunens planportefølje og gjøre en prioritering av planarbeid for de fire neste årene. I arbeidet blir det viktig med en god forankring både politisk og administrativt.

Kommuneplanen:

Kommuneplanarbeidet vil pågå utover i 2020. Samfunnsdelen med mål og strategier er planlagt lagt ut på høring i januar 2020. Arbeidet med arealdelen er igangsatt, og det jobbes med gjennomgang av gjeldende plankart og bestemmelser/retningslinjer. Konsekvensutredning av innspill til arealdelen er planlagt igangsatt januar/februar 2020. Arealdelen er planlagt lagt ut tidligst mai 2020.

Områderegeringsplan Karlshus:

Reguleringsplanforslag for Karlshus sentrum ble lagt ut til 2. gangs høring og offentlig ettersyn i juni. Innsigelse fra NVE tilsier at planforslaget enten må endres slik at det stilles krav om detaljregulering eller at kommunen foretar omfattende grunnundersøkelse. Planen nødvendiggjør utbyggingsavtaler, innløsning av friområde og bolig og utredning av rettigheter knyttet til planskapte verdier.

Detaljregulering for Parkveien boområde (Snippen):

Kommunen har varslet oppstart av regulering. Deler av arealet skal avsettes til offentlig privat tjenesteyting for å legge til rette for 8 omsorgsboliger med døgnbemanning. Det skal foretas grunnundersøkelse. Disse må foreligge før planen legges ut til høring og offentlig ettersyn. Planarbeidet og supplerende utredninger vil gjøres ferdig 2020.

Strømnesåsen:

Oppstart av utbygging av infrastruktur for Strømnesåsens Nordre felt er blitt forsinket grunnet forskjellig forståelse av kontrakten med totalentreprenøren. Utbyggingen antas å pågå i to år og igangsettes så snart dette er avklart.

Integrering – og inkluderingsarbeid

Rådmannen har etablert et tverrfaglig team for å sikre helhetlige tjenester i integreringsarbeidet. Det er utarbeidet en plan for integrering og inkludering.

På Karlshus skole ble det i 2019 opprettet en velkomstkasse for nyankomne som ivaretar integreringsarbeidet i grunnskolen, 1-7. trinn for hele kommunen, dette videreføres.

For 2020 er det avsatt midler til oppfølging av tiltak i integrerings- og inkluderingsplanen. Det er startet ett arbeid med prioriteringer av alle tiltak i planen som vil resultere i en handlingsplan.

Tidlig innsats for barn og unge

Råde kommune har vedtatt en opptrappingsplan for tidlig innsats. Rådmannen har videreført denne planen, dette ivaretar også regjeringens krav og føringer i statsbudsjettet.

Råde kommune har over flere år deltatt i ett KS-nettverk som har hatt fokus på bedre samhandling for utsatte barn og unge. Som ett resultat av dette vil Råde satse på en modell som flere av landets kommuner nå tar i bruk. Modellen heter «Bedre tverrfaglig innsats» (BTI). Dette er en samhandlingsmodell som involverer alle som jobber med barn og unge. I tillegg til budsjetterte midler søkes det eksterne midler til finansiering av drift og igangsetting av tiltaket.

Det er etablert et ungdomsteam på Tomb vgs og Råde Ungdomsskole som jobber med å fremme god psykisk helse gjennom veiledning, motivasjon, støtte og individuell oppfølging. Ungdomsteamet samarbeider tett med skolen og øvrige tjenester rettet mot barn og unge. Psykisk helse er et viktig fokusområde for alle som arbeider med barn og unge, og vi arbeider med å utforme systematiske tiltak rettet mot barn helt ned i barnehagen.

Digitalisering

Bredden av tjenester i kommunal sektor er stor, og digitalisering vil spille en rolle i samtlige av dem. Dette handler i stor grad om å forenkle og forbedre kommunens arbeidsprosesser, samt å utnytte alle funksjoner eksisterende program/systemer har. Dette er et langsiktig omstillingsarbeid som krever kompetanse innen både organisasjon og teknologi. Alt som kan løses bedre og mer effektivt digitalt, skal digitaliseres.

På sikt vil dette bety at vi gjennom automatisering/digitalisering må evne å omdisponere våre ressurser slik at vi også i fremtiden er i stand til å løse kommunens oppgaver. Dette krever at vi tenker nytt, at vi finner bedre og smartere måter å levere tjenestene på. For å lykkes med digitaliseringsprosessene er det nødvendig å gi slipp på tradisjonelle måter for samhandling og oppgaveløsning om det finnes bedre og mer effektive måter å løse dette på gjennom bruk av digital teknologi.

Gode og tilgjengelige digitale tjenester vil bidra til å styrke dialogen med innbyggere og næringsliv slik at vi får gode lokalsamfunn. Digitaliseringen skal gjøre det enkelt å være i dialog med kommunen når det passer best for innbyggeren og innbygger og kommune skal ha aktiv digital samhandling for å finne gode løsninger på utfordringer og behov

Råde kommune deltar i KS sitt digitaliseringsnettverk, DigiFin, og får igjennom dette kunnskap og tilgang til fremtidige løsninger.

Sammen med kommunene i SmartKom Østfold har Råde kommune i 2019 deltatt i digitaliseringsprosjektet «Digi Viken Øst», som har som overordnet mål å styrke kompetanse og gjennomføringskraft, og skal bedre de digitale tjenestene for innbyggere og næringsliv. For å kunne delta i dette digitaliseringsprosjektet kreves det at kommunen er tilknyttet den nasjonale finansieringsordningen DigiFin.

I investeringsbudsjettet er det avsatt midler i 2020 til digitalisering/automatisering, digitalisering av arkiv-teknisk, IKT-plan, oppvekst og velferdsteknologi. Rådmannen har også lagt inn kr 500 000,- i driftsbudsjettet hvert år i planperioden, til arbeidet med digitalisering. Rådmannen vil søke støtteordninger der det er mulig.

Miljøsatsing

Råde kommune tar klimautfordringen på alvor og skal derfor være en foregangsbedrift i miljøvennlig offentlig administrasjon. Dette innebærer å ha et kontinuerlig klimafokus og velge de mest miljøvennlige løsningene. Noen ganger vil det være nødvendig å gjøre investeringer og endringer i

utstyr og arbeidsprosesser. Råde kommune er i prosess med å utarbeide klima- og energiplan som setter ambisiøse mål for Råde-samfunnet. Klima- og energiplanen følges opp av et årlig klimabudsjett som skal styrke det strategiske klimaarbeidet i kommunen. Dette er et viktig styringsverktøy for kommunen i arbeidet med å nå målsetningene om utslippskutt. Klimabudsjettet gir oversikt over tiltak, kostnader, tidsfrister og ansvarsfordeling, og hvilken betydning tiltaket vil ha for klimagassutslippene i kommunen. I tillegg har Råde kommune vedtatt å bli sertifisert som miljøfyrtårn. Gjennom miljøfyrtårnstiftelsen får virksomhetene i kommunen et konkret verktøy for å jobbe målrettet med tiltakene i klimabudsjettet og forbedre sine miljøprestasjoner innen områdene arbeidsmiljø, avfallhåndtering, energibruk, innkjøp og transport. Dette gir virksomhetene gode forutsetninger for å bidra med å nå målene i den kommende klima- og energiplanen til Råde kommune.

Videre har Råde kommune vedtatt en tiltaksplan for å bli en plastfri kommune. Planen tar for seg et bredt spekter av kortsiktige og langsiktige tiltak som skal bidra til å redusere unødvendige plastartikler og stoppe tilførselen av plast til naturen.

3. Råde 2023

Rådmannens økonomiplan 2020-23 har som målsetting at Råde kommune skal ha følgende kjennetegn ved utgangen av 2023.

Driftsøkonomien er krevende, men under kontroll

Rådmannens forslag til økonomiplan viser en resultatutvikling i perioden 2020-23, hvor netto driftsresultat går fra -5,7 mill. kroner i 2020 til +8,5 mill. kroner i 2023.

Negative driftsresultater i 2020 foreslås dekket inn ved bruk av disposisjonsfond, med 2,3 mill. i 2020 Dette er kr 0,9 mill. lavere enn i hovedoversikt, dette skyldes overføring av midler til kommuneplan fra 2019 til 2020. I 2021, 2022 og 2023 vil det bli avsatt henholdsvis 2,7 mill., 8,0 mill. og 9,8 mill. kroner til disposisjonsfond.

Disposisjonsfondet planlegges å være på 63 mill. kroner ved utgangen av 2023.

Dette gir en økonomiplan i balanse. Den er svak, men øker disposisjonsfondet med 20,6 mill. kroner i planperioden.

Med en slik økonomiplan er det viktig å ha fokus på digitalisering og effektivisering av eksisterende tjenester for å kunne omdisponere kommunens ressurser tilpasset fremtidens tjenestebehov.

Lånegjelden er høy med akseptabel

Rådmannens forslag til økonomiplan innebærer en økning av netto investeringsgjeld fra 400,7 mill. kroner pr. 01.01.20 til 420,5 mill. kroner pr. 31.12.23.

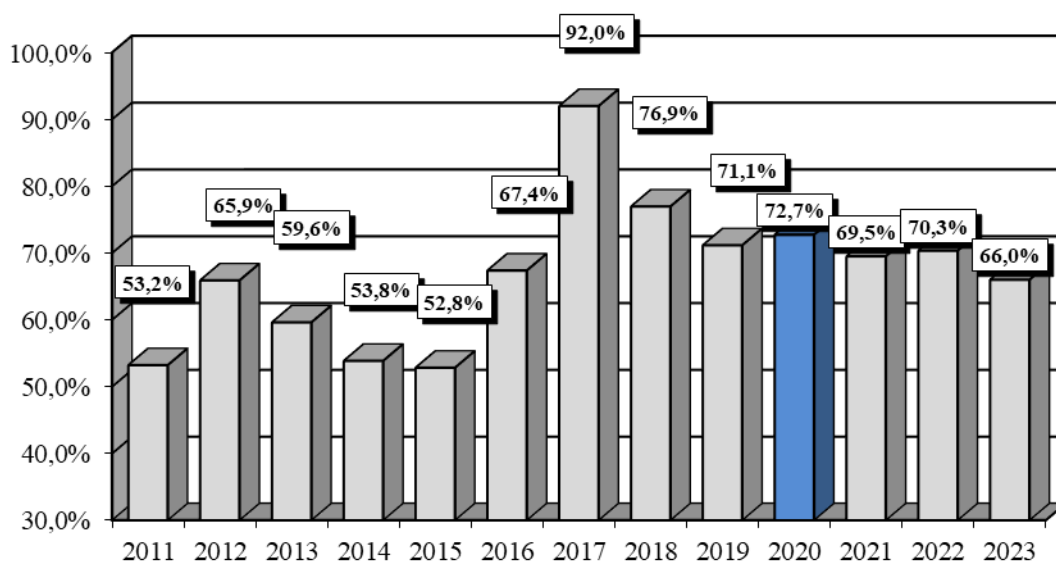
Eventuelle eksterne finansieringsbidrag til investeringer i perioden vil bidra til redusert investeringsgjeld og gjeldsgrad i 2023. Rådmannen legger så langt til grunn ekstern finansiering med 106,9 mill. kroner til investeringer i perioden.

Dette gir en gjeldsgrad på 71,1% 01.01.20, og 66,0% 31.12.23. (Se investeringsplan og illustrasjon av utviklingen i gjeldsgraden nedenfor i saken.).

Rådmannen anser dette som en akseptabel gjeldsgrad ved utgangen av planperioden.

Utvikling i gjeldsgrad 2011 til 2023 (netto investeringsgjeld):

Investeringsgjeld i % av brutto driftsinntekter

(Netto investeringsgjeld = Langsiktig gjeld fratrasket startlån og investeringsgjeld til VA)

Utvikling lånegjeld:

Tall i 1000 kroner

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Langsiktig gjeld	577,4	568,1	623,9	621,8	643,7	631,1
Herav Husbanken - lån til videre utlån	66,2	73,5	80,9	88,3	95,7	103,1
Beregnet Investeringsgjeld til VA (selvkost)	57,7	93,8	118,5	115,5	111,5	107,5
Netto Investeringsgjeld	453,5	400,7	424,4	417,9	436,5	420,5

Eiendomsskatt på et moderat nivå

I førstegangsbehandling av økonomiplan 2020-23 i juni, vedtok kommunestyret å øke eiendomsskatten til 3,8 promille i hele økonomiplan perioden. Rådmannen har innarbeidet dette i økonomiplanen, samt lagt opp til en økning av beregningsgrunnlaget med kontortakst på 10% for årene 2020, 2021 og 2022. Stortinget har vedtatt obligatorisk reduksjon av skattegrunnlaget for boliger og fritidseiendommer på 30%, dette er hensyntatt. Dette er i henhold til vedtatt inntektsgrunnlag i økonomiplan 2019-22 og førstegangsbehandling av økonomiplan 2020-23.

Råde kommune vil i planperioden få en betydelig økning av boligmasse i Karlshus sentrum og Stømneseåsen. Alle skatteobjekter (boliger, eiendommer, næringsbygg etc.) blir i dag taksert ut fra 2010 priser og ikke dagens reelle takster. En retaksering vil føre til at promillen vil kunne settes ned og et bunnfradrag vil eventuelt kunne innføres for å oppretthold inntektsgrunnlaget på samme nivå som i økonomiplan 2020-23. I statsbudsjettet for 2020 har regjeringen foreslått at maksimal promillesats fra og med 2021 skal gå fra 5 til 4 promille. Hvis regjeringen senere foreslår en ytterligere økning av obligatorisk reduksjon av skattegrunnlaget, vil dette medføre at Råde kommune ikke har handlingsrommet for å opprettholde dagens nivå på eiendomsskatteinntektene. Rådmannen vil på bakgrunn av dette anbefale kommunestyret til på nytt å vurdere retaksering av alle skatteobjekt.

Virksomhetene er veldrevne

Råde kommunes virksomheter skal drives på en god måte, gode tjenester leveres til innbyggerne, og nøkternhet preger virksomhetenes økonomistyring. Rådmannen vektlegger at brukerne skal

skjermes mest mulig i det omstillingsarbeidet som blir iverksatt. Vi må til enhver tid kunne omdisponere våre ressurser for å imøtekomme fremtidens behov for tjenester.

Kommunen har en tilfredsstillende vannforsyning og et velfungerende avløpssystem

Ny hovedplan for vann og avløp er under utarbeidelse. Den nye planen for vann og avløp er mer fremtidsrettet og tilpasset Råde kommunes fremtidige utfordringer, og skal ivareta et betydelig vedlikeholdsetterslep på dette området. Rådmannen foreslår å prioritere opp denne oppgaven i drifts- og investeringsbudsjettet.

4. Vi i Råde

Vi i Råde er et holdning og verdiskapende arbeid som skal fremme innovasjon og nye arbeidsmetoder. Kommunen skal søke nye løsninger på hvordan man planlegger, utarbeider og utfører kommunale tjenester. Arbeidet skal legge grunnen for ny måte å tenke kommunale tjenester på sammen med innbygger. Dette vil føre til nye arbeidsmetoder som igjen vil gi økt effektivitet og gir gevinster i form av tid, økt kvalitet og bærekraftig økonomi.

. Kommunen opplever at det overføres nye oppgaver som skal løses og kravene om ytterligere spesialiserte tjenester øker. For å opprettholde kvalitet og for å stå rustet til å møte morgendagens utfordringer må vi tenke nytt og finne nye løsninger for kommunalt arbeid.

Sentralt for **Vi i Råde** er å utvikle metoder for samhandling og samskaping. Innbyggere skal involveres som likeverdige parter i store og små fellesskap. Alle virksomheter skal jobbe frem utfordringer der vi ikke har gode løsninger per i dag. Vi skal ha fokus på oppgaven, tenke nytt og involvere bredt både med tanke på fag, tjenestemottakere, tjenesteutøvere og øvrige interessenter.

Systematisk innovasjonsarbeid skal bidra til fremtidens løsninger i Råde. Et sterkt velferdssamfunn kan bare skapes sammen med innbyggerne. Innbyggere og ansatte tar ansvar for, og deltar aktivt i fellesskapet og utgjør en forskjell i hverandres hverdag. Arbeidet skal derfor implementeres i hele organisasjonen og vil involvere alle ansatte og innbyggere.

Det er etablert et Innovasjonsteam som skal jobbe aktivt med utvikling og implementering sammen med overordnet ledelse. Kommunen skal preges av en kultur for innovasjon og nyskaping ved:

- Mot til å tørre å prøve
- Gi rom og muligheter til å prøve nye løsninger
- Dele erfaringer
- Ta i bruk de gode løsningene

For å nå hovedmålet for innovasjon, er Råde kommune i gang med å utarbeide en innovasjonsstrategi. Strategien inneholder fire innsatsområder:

1. Innovasjonskompetanse – på vei inn i fremtiden
2. Beste praksis - skape, bruke, kopiere og dele
3. Involvering av Rådesamfunnet – sette ressurser i spill
4. Nyttiggjort – faktiske gevinster

5. Bærekraftvurdering

Negativ resultatutvikling er ikke bærekraftig over tid. Økonomiplanen som rådmannen legger frem har positive resultat i 2021-2023. Disposisjonsfondet blir styrket i løpet av perioden. Denne økonomiplanen vil ikke tåle store negative svingninger i utgiftsnivået, slik som nye brukere og renteøkninger.

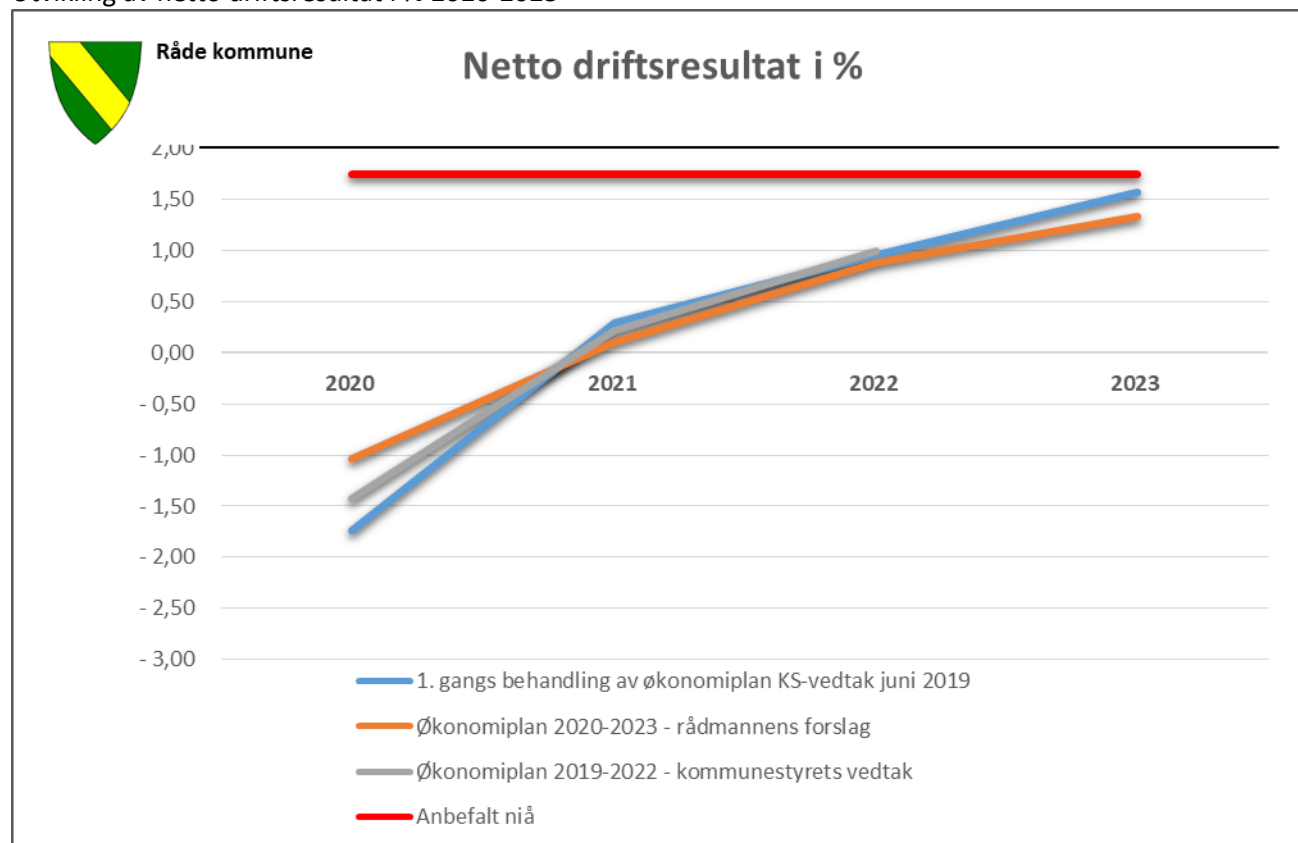

For å ha en bærekraftig økonomi bør netto driftsresultat være minst 1,75% (netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter), for å kunne møte fremtidens økonomiske utfordringer som f.eks. økt tjenesteproduksjon og økte rentekostnader. For Råde kommune vil dette i 2023 tilsvare et årlig netto driftsresultat på ca kr 11 mill. Det vil for 2023 bety at det mangler kr 2,5 mill for å nå et netto driftsresultat på 1,75%.

Fylkesmannen i Oslo og Viken anbefaler at netto driftsresultat over tid bør være 3%, at egenfinansierungsgraden økes og at langsiktig gjeld holdes på et forsvarlig nivå. 3% tilsvarer et årlig netto driftsresultat på ca kr 19 mill.

Rådmannen anbefaler kommunestyret å ta konkret stilling til kravet til en bærekraftig økonomi.

Utvikling av netto driftsresultat i % 2020-2023

6. Årsbudsjett 2020. Talldelen

Driftsbudsjettet 2020

Nedenfor gjengis utviklingen i netto driftsrammer fra budsjett 2019 til budsjett 2020 for kommunens tjenesteområder.

Tjenesteområde	Regulert budsjett 2019	Budsjett 2020
Politisk styring og kontroll	5 833 845	5 769 964
Helse, omsorg og rehabilitering	138 756 572	153 329 240
Oppvekst og levekår	205 098 380	212 800 162
Rådmann m/staber	41 034 109	43 285 747
Miljø, plan og teknikk	27 250 647	29 374 493
Rammer, skatt og finans	-417 973 553	-444 559 606
ALLE	0	0

«Økonomisk oversikt etter art – drift. 2018-2023»

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rammetilskudd	-196 797 312	-204 343 000	-216 420 000	-219 297 000	-225 701 000	-231 995 000
Innteks- og formuesskatt	-198 782 601	-202 297 000	-211 530 000	-221 463 000	-227 767 000	-233 945 000
Eiendomsskatt	-21 418 000	-21 880 000	-24 011 000	-26 413 000	-29 054 000	-29 054 000
Andre skatteinntekter	-11 210	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-17 917 876	-18 192 000	-17 474 000	-14 884 000	-14 096 000	-13 376 000
Andre overføringer og tilskudd fra andre	-98 680 125	-61 292 499	-57 610 285	-60 175 285	-62 415 285	-64 991 285
Brukerbetalinger	-19 292 013	-18 379 000	-18 011 000	-18 750 000	-19 488 000	-20 227 000
Salgs- og leieinntekter	-36 351 885	-36 782 615	-38 594 215	-40 375 215	-41 931 215	-43 629 215
Sum driftsinntekter	-589 251 022	-563 166 114	-583 650 500	-601 357 500	-620 452 500	-637 217 500
Lønnsutgifter	285 467 459	281 959 003	292 768 985	295 494 985	301 701 985	306 052 985
Sosiale utgifter	73 834 317	80 527 196	77 248 335	78 427 361	80 740 594	82 275 139
Kjøp av varer og tjenester	166 989 616	157 208 705	161 344 467	163 764 167	167 712 667	172 666 167
Overføringer og tilskudd til andre	27 846 042	24 696 593	30 135 953	31 456 953	32 620 953	33 789 953
Avskrivninger	23 598 558	24 000 000	25 300 000	25 300 000	25 300 000	25 300 000
Sum driftsutgifter	577 735 992	568 391 497	586 797 740	594 443 466	608 076 199	620 084 244
Brutto driftsresultat	-11 515 030	5 225 383	3 147 240	-6 914 034	-12 376 301	-17 133 256
Renteinntekter	-3 326 934	-2 556 000	-3 620 000	-3 620 000	-3 620 000	-3 620 000
Utbytte	0	0	0	0	0	0
Gevinster og tap på finansielle omlopsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	11 313 364	12 361 000	12 480 000	13 850 000	14 113 000	14 885 000
Avdrag på lån	18 801 624	19 289 000	19 279 000	21 350 000	21 712 000	22 664 000
Netto finansutgifter	26 788 055	29 094 000	28 139 000	31 580 000	32 205 000	33 929 000
Motpost avskrivninger	23 598 558	24 000 000	25 300 000	25 300 000	25 300 000	25 300 000
Netto driftsresultat	-8 325 533	10 319 383	5 986 240	-634 034	-5 471 301	-8 504 256
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-4 733 890	-22 337 812	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-3 766 589	-4 118 000	-2 800 000	-2 136 000	-2 572 000	-1 306 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-5 511 800	16 136 429	-3 186 240	2 770 034	8 043 301	9 810 256
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-14 012 279	-10 319 383	-5 986 240	634 034	5 471 301	8 504 256
Fremført til inndekning i senere år	-22 337 812	0	0	0	0	0

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Utvikling av Disposisjonsfondet (mill kr)	50,6	45,6	42,4	45,1	53,2	63,0

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Utvikling av Netto driftsresultat i %	1,41 %	-1,83 %	-1,03 %	0,11 %	0,88 %	1,33 %

Forklaring til de største avvikene mellom budsjett 2019 og budsjett 2020:

Andre overføringer og tilskudd fra andre

Nedgang 3,7 mill

Sykelønnsrefusjoner og foreldrepenger	-kr 1 450 000
Refusjon ressurskrevende tjenester	-kr 300 000
Refusjoner omsorgstiltak	-kr 1 100 000
Refusjoner flyktninger	-kr 560 000

Salgs og leieinntekter

Økning 1,8 mill

Kommunale årsgebyr	kr 1 750 000
--------------------	--------------

Lønn- og sosiale utgifter

Økning 7,5 mill

Generell lønnsvekst inkl sos. utg	kr 6 000 000
Økning Helse (inkl. endringer fra kjøp av tjenester til lønn)	kr 4 000 000
Opprettelse av ambulerende team	kr 2 000 000
Økning utgiftsdekning støttekot/tils.fører/besøkshjem/fosterhjem	kr 700 000
Godtgjørelse folkevalgte og lønn ordfører/varaordfører	kr 350 000
Reduksjon stønad uten arb.avgift (introduksjonsordning)	-kr 1 400 000
Nedgang i Pensjonskostnader	-kr 4 450 000

Kjøp av varer og tjenester

Økning 4,1 mill

Andre hjelpetiltak – Barnevern	kr 435 000
Transport barn (primært skoletransport)	kr 300 000
Vedlikehold ventilasjon	kr 300 000
Strøm	kr 200 000
Driftsavtaler IKT	kr 1 000 000
Kjøp av omsorgstiltak barnevern	-kr 1 300 000
Kjøp av hjelpetiltak barnevern	kr 350 000
Tilskudd til Ikke kommunale barnehager	kr 1 550 000
Reduksjon i introduksjonsordningen (Kjøp fra FRIS)	-kr 1 350 000
Kjøp av avlastningstiltak	kr 2 300 000
Kjøp fra MOVAR	kr 600 000
Kjøp av tjenester fra Rygge kommune (nye Moss)	-kr 350 000

Overføringer

Økning 5,9 mill

Bidrag sosial omsorg	-kr 300 000
Tilskudd organisasjoner og andre private	-kr 500 000
Reservert til rådmannens disposisjon	kr 1 000 000
Reservert kommunalsjef for fordeling på virksomhetene gjennom året	kr 250 000
Reservert til Helsehuset	kr 5 500 000
Reservert til formannskapetets disposisjon	-kr 100 000

Handlingsprogrammet 2020-23

Handlingsprogrammet 2020 -23 bygger på satsingsområdene og temaer i kommuneplanen som er under utarbeidelse. Satsings områdene er en måte å organisere målene for fremtiden og er med på å gi en ny retning til Rådesamfunnet. De gjennomgående temaene skal arbeides med på tvers av satsingsområdene.

Planen har følgende satsingsområder:

- Leve hele livet i Råde»
- «Attraktive Råde»
- «Grønne Råde»

Gjennomgående temaer:

- «Samhandling – Vi i Råde!»
- «Barn og unge»
- «Et trygt Råde

Overordnede strategier

Rådmannen har utarbeidet overordnede strategier som er gjeldende for planperioden 2020-23. Strategiene gjelder på tvers av alle tjenesteområder og skal vises hvilke tiltak som er iverksatt innenfor den enkelte strategi.

De overordnede strategiene er:

- Utnytt ressursene på tvers gjennom samhandling og fokus på oppgaven
- Mot til å prøve nye ting (innovasjon)
- Miljøbevisst kommune

Rådmannen har også utarbeidet strategier for det enkelte område som er førende for det videre arbeidet:

- Oppvekst og levekår
- Helse, omsorg og rehabilitering
- Miljø, plan og teknikk
- Administrative tjenester

Se hvert tjenesteområde for detaljer.

Tjenesteområde Oppvekst og levekår

Tjenesteområdet omhandler fem virksomheter Dette er:

Oppvekst Karlshus: med Karlhus skole og SFO samt Klokkegården barnehage.

Oppvekst Saltnes: med Spetalen skole og SFO, samt Saltnes barnehage.

Råde Ungdomsskole og kulturskole: med ungdomsskolen og kulturskolen

Virksomhet Familie: med helsestasjon, barnevern, PP-tjeneste samt kultur, fritid, bibliotek og frivillighet.

Nav: med statlig og kommunal myndighet.

Skolene våre er heldigitaliserte, alle elever på barnetrinn får undervisning med bruk av nettbrett. På ungdomsskolen har elevene i flere år hatt hver sin PC. Erfaring tilsier at digitale hjelpemidler bidrar til en raskere innlæring av leseferdigheter, og dette er ett særskilt satsningsområde for Rådeskolen. Vi har vedtatt en språkstrategi som gjør oss til en «språkkommune». Denne gir grunnlaget for undervisning helt fra barnehagen til ungdomsskolen (1-16 år).

Fra høsten 2020 skjer det store endringer i den norske grunnskolen når «Fagfornyelsen» blir vedtatt og skal endre måten vi driver skole på i dag. Vi skal nesten uten unntak ha de samme skolefagene, men alle lærerplaner skal fornyes både for grunnskolefag og videregående fag. I alle fag skal det være tverrfaglige temaer som skal prioriteres. Disse er demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring. Kritisk tenking og refleksjon vil bli en viktig del av hva eleven skal lære på skolen.

Vi vil i 2020 jobbe med å utvikle fremtidens barnehagetilbud i Råde kommune sammen med de private tilbyderne. Kommunen har nå 2 kommunale barnehager – en i Saltnes og en på Klokkegården som tilbyr ca. 130 barnehageplasser. Det øvrige barnehagetilbudet tilbys av kommunen 5 private barnehager.

Utvikling og implementering av BTI (bedre tverrfaglig innsats) skal prege oppvekstområdet for 2020. Modellen bidrar til å styrke hele organisasjonens arbeide med utsatte barn. BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. BTI bidrar til tidlig innsats, samordning og medvirkning. Modellen gir en oversikt over handlingsforløp, og kan bidra til å rette opp svikt i samhandling

Råde kommune følger opptrappingsplanen for psykisk helse og rus og har etablert erfaringskonsulent og ruskonsulent i kommunen. Disse ressursene har bidratt til økt fokus på forebyggende arbeid og brukerfokus. Vi har prioritert å videreføre disse stillingene noe som også er i tråd med nasjonale føringer

Handlingsprogram/strategier

- Tidlig innsats og forebyggende arbeid for barn, unge og familier, med særlig fokus på utsatte barn

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats), sikre møteplasser, arbeidsmetoder, ansvar og kompetanse*
- *Fokus på læringsmiljø på skole og barnehager*

- Helhetlig oppfølging av innbyggere med utgangspunkt i de tjenester den enkelte har behov for
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Digitalisering – e-dialog (digisos, digihelse, kommunikasjon med foresatte)
 - Samhandling – samskaping
 - Utnytte innbyggernes egne ressurser
- Utvikle skolebygg som nærmiljøarena
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Åpne skolebygg for aktiviteter ut over ordinær skoletid
 - Samarbeid om fritid og leksehjelp
 - Samarbeide med frivillige
- Satse på systematisk lese og skriveopplæring
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Implementering av språkstrategiplanen (skole og barnehage)
 - Videreføre arbeidet med å bli leksebevisste skoler
 - Lærende nettverk – utvikle bruk av digitale verktøy
- Fokus på integrering og inkludering
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Etablere språktrening og arbeidstrening i kommunale virksomheter
 - Følge opp handlingsplan for integrering og inkludering
- Tett samarbeid for å hjelpe innbyggere over i arbeid og oppfylle aktivitetsplikten
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Tett samarbeid med omkringliggende kommuner (bo- og arbeidsregioner)
 - Samarbeid med næringsliv i og utenfor Råde kommune

Tjenesteområde helse, omsorg og rehabilitering

Tjenesteområdet omhandler tre virksomheter, dette er:

Helsehuset: består av sykehjemmet, tildelingskontoret, omsorgsstønad, hjemmebaserte tjenester og avdeling for fysio- ergoterapi

Tjenester for funksjonshemmede: består av Nor gård, dagaktivitetstilbud, brukerstyrt personlig assistanse (BPA), avlastning og støttekontakt

Ankomstsenteret: helseavdelingen

I tillegg ligger oppgaver knyttet til kommuneoverlegen til området, som for eksempel miljørettet helsevern og smittevern.

Helse, omsorg og rehabilitering vil i 2020 arbeide videre med kvalitetsreformen «Leve hele livet», og utvalg for Helse, oppvekst og velferd vil holdes løpende oppdatert. Videre er det fokus på at vi skal gi et helhetlig tilbud til innbyggerne, for å få til dette er det fokus på tverrfaglig samarbeid med spesielt fokus på forebyggende tiltak. Ved å opprette tverrfaglig team ønsker kommunen å legge til rette for å kunne gi tjenester i eget hjem, og dermed utvide omsorgstrappen. Det vil si at vi kan gi flere innbyggere bistand i hjemmet framfor omsorgsbolig med bemanning eller sykehjem.

Kommunen har en dekningsgrad til personer over 80 år på 14, 2%. Det vil si at vi har heldøgns plasser til 14,2 % av befolkningen over 80 år. Her ligger Råde med en lavere dekningsgrad enn våre nabokommuner. For å øke antall plasser har rådmannen lagt inn økte rammer for å bemanne omsorgsboligene som ligger i tilknytning til sykehjemmet.

Kommunen har igangsatt flere tiltak for å redusere merforbruk innen pleie og omsorg. Tiltak som er iverksatt er blant annet rekruttering av sykepleiere i faste stillinger for å redusere bruk av bemanningstjenester, det er også opprettet egne rekrutteringsstillinger for sykepleiestudenter. Tjenesten arbeider med å gjennomgå vedtak for å sikre rett tjenestenivå, og det har vært gjennomført en evaluering av Tildelingskontoret for å sikre god og forutsigbar forvaltningspraksis. I tilknytning til dette er det også utarbeidet tildelingskriterier på samtlige tjenesteområder, disse kriteriene er vedtatt i LEO.

Handlingsprogram/strategier

Helse og omsorg arbeider etter følgende strategier, med beskrivelse av hvordan tjenestene arbeider med å oppnå oppsatte mål:

- Tilpasse tjenestene slik at innbyggerne i størst mulig grad kan mestre eget liv i eget hjem
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Etablering av tverrfaglig ambulerende team
 - Økt fokus på pårørendestøtte
 - Utvikle gode arbeidsmetoder for å bedre kvalitet, kompetanse og kontinuitet i helse- og omsorgstjenesten
- Satsning på forebygging og tidlig innsats
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Hverdagsrehabiliteringsteam og fokus på hverdagsmestring
 - Bruker- og innbyggerinvolvering.
 - Tverrfaglig samarbeid

- Jobbe systematisk med rekruttere og beholde kompetent personell, samt kompetanseheving hos eksisterende personell.

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *Utvikle spesifikke fagstillinger*
- *Strategisk planverk, som for eksempel kompetanseplan og lønnsstrategi/ lønnspolitiske retningslinjer*
- *Heltidskultur*

- God disponering av boliger med og uten stasjonær bemanning som ivaretar innbyggere på bakgrunn av individuelle behov.

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *Boligteam – tverrfaglig tildeling av bolig*
- *Utarbeidelse av boligsosial handlingsplan*
- *Utvikling av nye prosjekter – prosjektering nytt Helsehus, Parkveien boområde, Øvre Langbråten*

- Tar i bruk velferdsteknologiske løsninger som understøtter helse- og omsorgstilbudet

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *Digihelse*
- *Tverrfaglig utviklingsgruppe velferdsteknologi*
- *Kompetanse blant ansatte – Velferdsteknologiens ABC*
- *Implementering av nye løsninger som for eksempel medisineringsstøtte, GPS, fallalarm og språkapper*

- Fokus på aktivitet og felleskap

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *Dagtilbud, herunder aktiviteter for beboere i sykehjem*
- *Generasjonsmøter og samarbeid med frivillighet*

Tjenesteområde Miljø, plan og teknikk

Tjenesteområdet omhandler en virksomhet med følgende hovedoppgaver:

Plan og byggesak

Kart og oppmåling

Vei, grønt, vann og avløp

Bygningsvedlikehold

Renhold

Eiendomsforvaltning

Virksomheten utfører mange ulike oppgaver og tjenester knyttet til kommunens plan,- drifts,- og forvaltningsarbeid og myndighetsutøvelse. Virksomheten utfører også oppgaver med utvikling, planlegging og utbygging av kommunale bygg,- anlegg,- og teknisk infrastruktur

Noen av planene som det vil jobbes med fremover er: kommuneplan, områdereguleringsplan for Karlshus, klima og energiplan, kulturminneplan, plan for plastfri kommune, boligsosial handlingsplan, forprosjekt Øvre Langbråten, private planer med flere.

En sentral plan for 2020 og årene fremover vil også være gjennomføring av tiltak i hovedplan for vann og avløp. Dette er et omfattende arbeid som vil forbedre vannforskyvningen og avløpshåndteringen i kommunen.

Råde kommune tar klimautfordringen på alvor, det jobbes aktivt med klima- og miljøutfordringer og ivaretar klimahensyn i kommunal planlegging, drift og forvaltning.

Klimaplanen sørge for at Råde-samfunnet gir sitt bidrag i arbeidet med å redusere klimagassutslippene.

Kommunen har igangsatt arbeidet med digitalisering av historiske byggesaks-, oppmåling- og delingssakarkiv. Dette vil øke tilgjengelighet og kommunikasjon med innbyggerne, og gjøre saksbehandlingen enklere, mer ressursmessig og gi større trygghet for korrekt og lik behandling. Kommunen vil også ta i bruk digitale løsninger, eByggesak og eByggesøknad, ved plan- og byggesaksbehandling, dette vil bidra til å styrke servicen til alle som skal søke og gjør jobben med saksbehandlingen enklere.

Mye av virksomhetens tjenester skjer i samhandling med den enkelte innbygger, næringslivet, organisasjoner, og offentlige instanser. For få til helhetlig tenkning og tverrfaglighet, er oppgaveløsning basert på at medarbeiderne samhandler på tvers av fagtilhørighet og kompetanse. Dette krever at vi legger til rette for deltakelse av de som er involvert i arbeidet som utførers.

Handlingsprogram/strategier

- Oppgaveløsningene gjennom tverrfaglig samhandling
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Oppgaven styrer kompetansen
 - Invitere inn berørte parter tidlig i prosessene
 - Nyttiggjøre kompetansen på nye fagområder
- Ha oversikt over nåværende og fremtidig kompetansebehov
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være
 - Virksomhetens kompetanse og kapasitet vurderes fortløpende.
 - Fokus på plan og utrednings kompetanse

- Utarbeide / ferdigstille / revidere kommunale planer slik at disse til enhver tid er oppdaterte og i tråd med vedtak og føringer fra kommunale og overordnede myndigheter.
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:
 - Planstrategien
 - Reguleringsplaner
 - Fortløpende prioritering av ferdigstilling av planer.
- Utbygge og rehabilitere vann- og avløpsnett slik at kvalitet og kapasitet er i tråd med innbyggernes behov, dimensjonert for klimaendringer og robust i forhold til tap og lekkasjer
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være
Systematisk arbeid for å utbedre og utbygge vann- og avløpsnett
Få kontroll på fremmedvannsproblematikk
- Øke tilgjengelighet og effektivisere arbeidet gjennom digitalisering
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være
Digitale løsninger knyttet til:
 - Innbyggerkontakt
 - Oppgaveløsning
 - Historiske data
- Økt Innbyggerinvolvering
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være
Arbeide systematisk for å inviterer innbyggerne inn i til aktiv deltagelse
Være bevist på innbyggerinvolvering i all oppgaveløsning
- Eiendomsforvaltningen skal tilstrebe en miljø- og klimavennlig utvikling
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være
Velge hensiktsmessige miljø- og klimavennlig løsninger ved nybygging og rehabilitering
Bevissthet på «Grønne Råde»
- Folkehelseperspektivet skal ligge til grunn for kommunenes utvikling
For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være
Arbeide systematisk og tverrfaglig for å øke bevisstheten om nødvendigheten av helsefremmende arbeid.

Rådmann m/staber

Tjenesteområdet omhandler rådmannskontoret og to staber:

Rådmannskontor: Rådmann, kommunalsjef oppvekst og levekår, kommunalsjef Helse, omsorg og rehabilitering og kommunelege.

Stab Økonomi: Budsjett, økonomioppfølging, regnskap, kommunal fakturering, innfordring, innkjøp, lønn, sykelønnsrefusjoner og ferie- og fraværsregistrering.

Stab Kompetanse og Utvikling: Kommunikasjon, dokumentasjon, HR, innovasjon, IKT, politisk sekretariat, internkontroll og beredskap

Rådmann, kommunalsjefer og stabsledere arbeider tett sammen i arbeidet med overordnet styring av Råde kommune for å sikre at kommunen utvikles i tråd med innbyggernes behov og de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn.

Stabene har ansvar for kommunens overordnede administrative funksjoner og samhandler bredt med alle kommunens virksomheter og legger til rette for at virksomhetene kan fylle sine funksjoner i tråd med vedtatte målsettinger og omgivelsenes forventninger. I tillegg har stabene ansvar for kommunens overordnede og gjennomgående administrative systemer; slik som lønn, regnskap, internkontroll, personalarbeid, digitalisering osv.

Stabene søker hele tiden å effektivisere de administrative oppgavene gjennom bruk av digital teknologi og digital samhandling. Digitalt førstevalg i all kommunikasjon og administrativt arbeid ligger til grunn for prioriteringer og ressursbruk. Digitaliseringen forventes å både gi lavere kostnader pr tjeneste / henvendelse og tilgjengelighet hele døgnet, i tillegg til redusert behov for feilretting og omarbeid.

Investeringsbehovet, blant annet innenfor digitaliseringsområdet er stort. Det kan derfor være hensiktsmessig å utarbeide en strategisk plan for investeringene. Selv om digital utvikling går svært raskt og det stadig kommer helt nye løsninger, er det viktig å gjøre strategiske retningsvalg, slik at disse gjøres systematisk over tid.

Handlingsprogram/strategier

- Utvikle administrasjonen med fokus på oppgavene

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *Oppgaven er sjefen. Oppgavene vi skal løse vil være styrende for arbeidet i administrasjonen. Kompetansebehov vil være styrende for hvem som vil delta i den enkelte oppgave*

- Forbedre oppgaveløsningene gjennom tverrfaglig samhandling

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *Videreutvikle samarbeid og samhandling mellom stabene for å få mest mulig sømløse og effektiv tjenester. Administrasjonens tjenester skal fremstår enhetlig, men allikevel med kompetente og engasjerte spesialister på alle oppgaveområdene*
- *«Vi i Råde» er kommunens innovative plattform for nye løsninger og samhandling på tvers. Gjennom Vi i Råde etableres felles kultur og kompetanse i kommunen om blant annet tverrfaglig samhandling*

- Kontinuerlig forbedring/effektivisering av arbeidsprosesser

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *Administrasjonen vil etablere gjennomgående systematiske arbeidsverktøy for kontinuerlig forbedring og effektivisering av arbeidsprosesser.*

- Være en tilrettelegger og ressurs for innbyggere, eksterne samarbeidspartnere, virksomheter og folkevalgte

For å nå denne strategien vil fokusområdet for 2020 være:

- *.Administrasjonen skal aktivt dele sin kompetanse med omgivelsene*
- *Være innovativ og nytenkende. Digital dialog skal være et naturlig førstevalg.*
- *Legge til rette for utvikling av felleskap*
- *Være proaktiv og ha en positiv /imøtekommende tilnærming til oppgaver og utfordringer.*

Investeringer 2020-23

Nedenfor gjengis rådmannens forslag til investeringsbudsjett for 2020 og investeringsplan for 2020-23.

De viktigste formålene er

- Vann- og avløpsinvesteringer
- Digitalisering og velferdsteknologi
- Ny hjullaster
- Bolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Karlshusskogen. Se eget avsnitt nedenfor
- Trafikksikkerhetstiltak

Planlagte, ikke ferdigprosjekterte investeringsprosjekter

Rådmannen har 4 prosjekter som skal prosjekteres i 2020. Prosjektene står ikke i investeringsplanen nedenfor, da de ikke har kommet så langt at det foreligger konkrete planer med tilhørende budsjett.

Prosjektene er:

- Barnehagestruktur – Saltnes/Karlshus
- Øvre Langbråten
- Omsorgsbygg
- G/S vei Slangsvollveien

Langhuset/Kulturhus

Ligger i investeringsplanen i 2022.

Planer for Karlshusskogen, Elingstranda og Moltemyra:

Tiltak	Prosjektbeskrivelse	2020	2021	2022	2023
		Estimert kostnad	Estimert kostnad	Estimert kostnad	Estimert kostnad
Karlshusskogen	Ny utvidet lysløype for søndre del og HC-tilpasset turvei. Tur-/skiløype på ca 2 km. Løypa er beregnet for ferdsel til fots, ski og sykkel hele året. Det skal være god fremkommelighet for turgårere på ski, løypemaskiner og nødvendig vedlikeholdsutstyr. Deler av strekningen (fra Burumbråten til Ambundbukta — ca 600 m) skal være HC-tilpasset slik at denne strekningen er tilgjengelig for rullestolbrukere. Tur-/skiløypa skal være belyst.	2 500 000	1 400 000	1 300 000	
Karlshusskogen	Opprusting av Amundbukta friområde og badeplass. Det anses viktigst å skape noe som trekker folk til Karlshusskogen. Amundbukta har potensial til dette og anbefales derfor høyt prioritert. Skal tilby oppholdsmuligheter for større grupper. Det er foreslått etablering av grill, benker, HC-tilpasset baderampe.		300 000		
Karlshusskogen	Gang- og sykkelvei Nord Gård - Råde ungdomsskole. Gang- og sykkelvei på hele strekningen fra Nord gård til Råde ungdomsskole. For å gi en variasjon i stien er den foreslått slynget gjennom skogen, slik som den er tegnet inn i reguleringsplanen.		1 360 000		
Karlshusskogen	Nye parkeringsarealer øst for hovedbanen Råde IL og mellom ungdomsskolen og BMX-banen. Sistnevnte plasser foreslås kun brukt utenom skolens åpningstider			270 000	
Karlshusskogen	Ny utvidet lysløype – nordøstre del.				1 570 000
Karlshusskogen	Ny utvidet lysløype – nordvestre del				1 083 000
Karlshusskogen	Etablering av Tuftepark og opparbeiding av tiliggende områder. Tufteparken bør plasseres slik at den kan benyttes av ungdomsskolen, idrettslagene og andre som trener i Karlshusskogen. Plassering på det utfylte området nærmest ungdomsskolen tilfredsstiller dette. Det bidrar også til å gi en funksjon til området nærmest skolen og opparbeide det til en del av skolens uteområde.			991 000	
Elingstranda	Fra mulighetsstudie: Gressletta rustes opp og tilføres nye aktivitet- og rekreasjonstilbud.			1 000 000	
Moltemyra	Fra mulighetsstudie: Lysningen i skogen transformeres fra en gjenglemte, uskjøttet BMX-park, til et aktivitetsområde midt i Moltemyra. Lysningen vil bli en destinasjon for folk i alle aldre i Saltnes. Plassen vil være et nærmiljøanlegg som tilbyr aktivitet, friluft og rekreasjon. Dette, samt bedre skiltning til området og bedre opparbeidede stier, vil kunne øke bruken av plassen betydelig. Selve skogen i Moltemyra bevares i stor grad for å bevare kvalitetene som allerede finnes i dag. Noen justeringer, som oppgradering av eksisterende bål plass sør på området, en rundløype og bedre opparbeidet og markerte stier, vil kunne gi økt bruk av skogen. Området kan dermed styrke sin funksjon som turområde for menneskene i Saltnes.			1 000 000	
		2 500 000	3 060 000	4 561 000	2 653 000

Investeringsbudsjett 2020 og investeringsplan 2021-23:

Investeringsprosjekter	Ansvarlig virksomhet	2020				2021	2022	2023
		Totalt bevilget inkl MVA	Totalt bevilget ekskl MVA	Ubrukt bevilgning 2019 *	Ny bevilgning	Ny bevilgning	Ny bevilgning	Ny bevilgning
Råde Kirkelige Fellestråd:								
Rehabilitering av Råde kirke	150	575 000	460 000		460 000			
Rådmann og staber								
IKT-investeringer - Generelle (omfatter flere områder)	151	2 737 500	2 190 000		2 190 000			
Digitalisering av arkiv - Teknisk	151	2 500 000	2 000 000	2 000 000				
Digitaliseringsprosjekt i oppvekst, helse og IKT	151	937 500	750 000	750 000				
Flere valgavlukker og nye urner	151	-	-			110 000		
Velferdsteknologi	140	500 000	400 000		400 000			
Bilflåte	160	125 000	100 000		100 000			
Familie								
Kunstgressbane Saltnes	155	187 500	150 000	150 000				
Skatepark Saltnes	155	500 000	400 000	400 000				
Helsehuset Råde:								
Rehabilitering garderobe	160	200 000	160 000		160 000			
Varmepumper/kjøleagregat	160	162 500	130 000		130 000			
Rehabilitering kjøkken Rød og Orange	160	437 500	350 000		350 000			
Lås & beslag + adgangskontroll	160	875 000	700 000	600 000	100 000			
Teknisk:								
Karlshusskogen: Tur-/Skiløype og HC-tilpasset turvei	160	3 125 000	2 500 000		2 500 000	1 400 000	1 300 000	2 653 000
Tiltaksplan for Karlshusskogen	160	-	-			1 660 000	1 261 000	
Tiltak Elingstranda	160	-	-				1 000 000	
Tiltak Moltemyra	160	-	-				1 000 000	
Nybrygge på Sletterøyene	160	-	-			300 000		
Handicaptilpasset brygge langs kysten	160	436 250	349 000	349 000				
Nærmiljøanlegg Missingen 2	160	1 500 000	1 200 000	1 200 000				
Solskjerming Klokkegården barnehage	160	312 500	250 000		250 000			
Oppmålingsutstyr - GPS	160	218 750	175 000		175 000			
KomTek og GisLine	160	200 000	160 000		160 000			
Eiendomsutvikling	160	12 500 000	10 000 000	8 650 000	1 350 000			
Boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne	160	625 000	500 000	500 000		7 760 000	11 640 000	
Rehabilitering av uteareal/parkering v/rådhuset	160	375 000	300 000	300 000				
Spetalen skole	160	5 625 000	4 500 000	4 500 000				
Langhus Kulturhus	160	-	-				46 800 000	
Renholdsmaskiner	160	200 000	160 000		160 000			
Nytt kontorlokale Nor Gård	160	3 000 000	2 400 000	1 400 000	1 000 000			
Ladestasjoner for kommunale biler	160	500 000	400 000		400 000			
Trygg sykkelparkering	160	-	-			100 000		
Elsykkel i tjeneste	160	-	-			100 000		
Forprosjekt - Øvre Langbråten	160	1 000 000	800 000		800 000			
Forprosjekt - Nytt sykehjemsbygg	160	625 000	500 000		500 000			
Radontiltak	160	1 250 000	1 000 000		1 000 000	500 000		
Vei:								
Opparbeidelse av parkering ved pumpestomb	160	125 000	100 000	100 000				
Asfaltering av kommunale veier	160	625 000	500 000		500 000			
Nye målere gatelys	160	2 875 000	2 300 000	1 300 000	1 000 000			
Ny hjullaster	160	2 125 000	1 700 000		1 700 000			
Ny gressklipper	160	312 500	250 000		250 000			
G/S vei (Tomb-Karlshus inkl kjøp av grunn)	160	27 500 000	22 000 000	22 000 000				
Vei/vann/avløp: Bil driftsleder	160	437 500	350 000	350 000				
Kommunal infrastruktur Strømmesåsen	160	73 838 000	65 853 000	64 353 000	1 500 000			
Trafikksikkerhetsplan - Skråtorpveien	160	1 625 000	1 300 000		1 300 000			
Trafikksikkerhetsplan - Eversveien	160	1 125 000	900 000		900 000			
Trafikksikkerhetsplan - Skoleveien	160	187 500	150 000		150 000			
Vann:								
Enebekk	160	9 843 750	7 875 000	5 300 000	2 575 000			
Ny vannledning Odinsvei, Torsvei og Øvre og Nedre Tingvei	160	3 500 000	2 800 000	2 800 000				
Vannmålere i knutepunkt - detektering av lekkasjer	160	587 500	470 000	470 000				
Vannbasseng i Saltnes	160	10 875 000	8 700 000	8 700 000				
Kommunalt vann for Oven, Fuglevik, Helgerød og Tasken	160	18 150 000	14 520 000	3 770 000	10 750 000			
Kommunalt vann Tomb Brygge - Akerbekken / Fv116	160	5 187 500	4 150 000	4 150 000				
Skråtorpveien - Strømmesåsen	160	2 137 500	1 710 000	1 710 000				
Størmshaugfeltet 560 meter fra Baldersvei langs Lokes vei til Strømshaugveien 18	160	2 187 500	1 750 000	1 750 000				
Tak vanntårn i Karlshus	160	1 125 000	900 000	900 000				
Avløp:								
Kommunalt spillvann for Oven, Fuglevik, Helgerød og Tasken	160	23 662 500	18 930 000	8 180 000	10 750 000			
Kommunalt spillvannsledninger, TombBrygge-Akerbekken / Fv116	160	8 350 000	6 680 000	6 680 000				
Skråtorpveien - Strømmesåsen	160	2 137 500	1 710 000	1 710 000				
Størmshaugfeltet 450 meter fra Sarpsborgveien til Balders vei og 560 meter fra Baldersvei langs Lokes vei til Strømshaugveien 18	160	3 937 500	3 150 000	3 150 000				
Enebekk	160	9 843 750	7 875 000	5 300 000	2 575 000			
Kombikummer stensrødfeltet	160	125 000	100 000	100 000				
Overløp pumpestasjon - Makrellrød	160	1 150 000	920 000	920 000				
Oppgradering av driftsovervåkingsanlegg	160	500 000	400 000	400 000				
Fornylse av 150m ledning ved Missingmyr	160	400 000	320 000	320 000				
450 m vann og spillvannsledning fra sarpsborgveien til størmshaugfeltet	160	2 375 000	1 900 000	1 900 000				
SUM INVESTERINGER		258 080 500	213 247 000	167 112 000	46 135 000	11 930 000	63 001 000	2 653 000

Finansiering:	SUM	SUM	2020	2021	2022	2023
Nye lån:		44 435 000	-	44 435 000	11 930 000	36 151 000
Ubrukte lånemidler		78 409 000	78 409 000			2 653 000
Ubundet Kapitalfond:		10 400 000	10 400 000			
Bundet Kapitalfond:		-				
Bundne driftsfond		-				
Disposisjonsfond:		-				
Tilskudd fra andre		80 003 000	78 303 000	1 700 000	26 850 000	
Sum finansiering		-	213 247 000	167 112 000	46 135 000	63 001 000

Betalingssatser

Rådmannen foreslår betalingssatser for 2020 ut fra følgende prinsipper:

- Råde kommune benytter statens maksimalsatser der slike er vedtatt
- Gebyrer for tekniske tjenester (selvkost) fastsettes i samsvar med gjeldende forskrifter for disse

Andre gebyrer økes slik at lønns- og prisvekst fra 2019 til 2020 kompenseres. For noen gebyrer med små beløp vil dette kunne bety noe større påslag enn 3,1% økning skulle tilsi.

Se vedlegg «Betalingssatser 2020 – Råde kommune»

Økonomiske oversikter

De økonomiske oversiktene er satt opp i henhold til ny økonomiforskrift av 07.06.2019. §§ 5-4 og 5-5.

Bevilgning til budsjettområder – Drift (§5-4)

Tjenesteområde	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Politisk styring og kontroll	5 833 845	5 769 964
Helse, omsorg og rehabilitering	149 062 572	162 665 240
Oppvekst og levekår	206 798 380	217 750 162
Rådmann m/staber	41 034 109	43 385 747
Miljø, plan og teknikk	31 368 647	32 064 493
Rammer, skatt og finans	-6 160 170	-14 353 366
Sum bevilgninger drift, netto*	427 937 383	447 282 240

*Sum denne tabell er gjengitt i tabell nedenfor

Bevilgningsoversikt – Drift (§5-4)

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Rammetilskudd	-196 797 312	-204 343 000	-216 420 000
Innteks- og formuesskatt	-198 782 601	-202 297 000	-211 530 000
Eiendomsskatt	-21 418 000	-21 880 000	-24 011 000
Andre generelle driftsinntekter	-17 917 876	-18 192 000	-17 474 000
Sum generelle driftsinntekter	-434 915 789	-446 712 000	-469 435 000
Sum bevilgninger drift, netto	399 802 201	427 937 383	447 282 240
Avskrivninger	23 598 558	24 000 000	25 300 000
Sum netto driftsutgifter	423 400 759	451 937 383	472 582 240
Brutto driftsresultat	-11 515 030	5 225 383	3 147 240
Renteinntekter	-3 326 934	-2 556 000	-3 620 000
Utbytte	0	0	0
Gevinter og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	11 313 364	12 361 000	12 480 000
Avdrag på lån	18 801 624	19 289 000	19 279 000
Netto finansutgifter	26 788 055	29 094 000	28 139 000
Motpost avskrivninger	23 598 558	24 000 000	25 300 000
Netto driftsresultat	-8 325 533	10 319 383	5 986 240
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-4 733 890	-22 337 812	0
Overføring til investering	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-3 766 589	-4 118 000	-2 800 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-5 511 800	16 136 429	-3 186 240
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-14 012 279	-10 319 383	-5 986 240
Fremført til inndeckning i senere år	-22 337 812	0	0

Bevilgningsoversikt – Investering (§5-5)

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Investeringer i varige driftsmidler	33 037 143	213 268 500	233 797 996
Tilskudd til andres investeringer	0	216 000	460 000
Investering i aksjer og andeler i selskaper	1 374 900	1 510 000	1 300 000
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	34 412 043	214 994 500	235 557 996
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 564 011	-22 633 500	-21 010 996
Tilskudd til andre	-142 187	-78 523 000	-78 453 000
Salg av varige driftsmidler	0	0	0
Salg av finansielle anlegsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	-9 700	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
Bruk av lån	-33 861 382	-111 477 000	-134 394 000
Sum investeringsinntekter	-39 577 280	-212 633 500	-233 857 996
Videreutlån	1 300 000	0	0
Bruk av lån til videreutlån	6 530 437	10 000 000	10 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	4 718 516	2 561 000	2 600 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-3 241 431	-2 561 000	-2 600 000
Netto utgifter videreutlån	9 307 522	10 000 000	10 000 000
Overføring fra drift	0	-376 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-1 467 385	-400 000	-400 000
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-2 674 900	-11 585 000	-11 300 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføringer fra drift og netto avsetninger	-4 142 285	-12 361 000	-11 700 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0

